



**A9-0441/2023**

14.12.2023

# **JELENTÉS**

az EU fejlesztési együttműködéséről a fejlődő országok energiához való hozzáféréseinek támogatása érdekében  
(2023/2073(INI))

Fejlesztési Bizottság

Előadó: Caroline Roose

## TARTALOM

	<b>Oldal</b>
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY .....	3
INDOKOLÁS .....	23
MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓK ÉSZREVÉTELEKET KAPTAK.....	25
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL .....	26
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN.....	27

## AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

### az EU fejlesztési együttműködéséről a fejlődő országok energiához való hozzáféréseinek támogatása érdekében (2023/2073(INI))

*Az Európai Parlament,*

- tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére és a fenntartható fejlődési célokra, különösen a szegénység felszámolására vonatkozó 1. fenntartható fejlődési célra, a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés mindenki számára való biztosítására vonatkozó 7. fenntartható fejlődési célra, az iparra és az infrastruktúrára vonatkozó 9. fenntartható fejlődési célra és az éghajlat-politikai fellépésre vonatkozó 13. fenntartható fejlődési célra, továbbá a nemek közötti egyenlőség megvalósítása, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának elősegítése érdekében az 5. fenntartható fejlődési célra,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 208. cikkére, amely szerint az Unió fejlesztési politikája elsődleges célként a szegénység mérséklésére, idővel pedig annak felszámolására irányul, és amely előírja, hogy „az Unió azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit”,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (5) bekezdésére és 21. cikkére, amely az Uniónak a fejlesztési együttműködéssel kapcsolatos értékalapú megközelítés iránti elkötelezettségét határozza meg, hogy biztosítani lehessen külső tevékenységeinek összhangját, tiszteletben tartva az ENSZ Alapokmányában foglalt elveket, és elősegítve a fejlődő országok fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését,
- tekintettel a Tanács, valamint a tagállamok kormányainak a Tanács, a Parlament és a Bizottság keretében ülésező képviselői által „A mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk” címmel kiadott, a fejlesztési politikára vonatkozó új európai konszenzusról szóló, 2017. június 30-i közös nyilatkozatra<sup>1</sup>,
- tekintettel a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 9-i (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendeletre<sup>2</sup>,
- tekintettel az UNFCCC Felelős 2022. november 6–18-án Sarm-es-Sejkben tartandó 27. Konferenciájának (COP27) előkészítése céljából elfogadott, az éghajlatváltozás elleni

---

<sup>1</sup> [HL C 210., 2017.6.30., 1. o.](#)

<sup>2</sup> [HL L 209., 2021.6.14., 1. o.](#)

küzdelem finanszírozásáról szóló, 2022. október 4-i, a „Klíma- és energiadiplomácia – Az európai zöld megállapodás külső dimenziójával kapcsolatos célok teljesítése” című, 2021. január 25-i, valamint az energiáról és fejlődésről szóló, 2016. november 28-i tanácsi következtetésekre,

- tekintettel a Bizottság „Az európai zöld megállapodás” című, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),
- tekintettel a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról, valamint a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2023. március 16-i bizottsági javaslatra (COM(2023)0160),
- tekintettel az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a nem biológiai eredetű, folyékony vagy gáznemű, megújuló energiaforrásokból származó, közlekedési célú tüzelőanyagok előállítására vonatkozó részletes szabályokat meghatározó uniós módszertan megállapítása révén történő kiegészítéséről szóló, 2023. február 10-i (EU) 2023/1184 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre<sup>3</sup>,
- tekintettel az Európai Hidrogénbankról szóló, 2023. március 16-i bizottsági közleményre (COM(2023)0156),
- tekintettel a „Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért” című, 2020. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2020)0301),
- tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Az EU külső energiaügyi szerepvállalása a változó világban” című, 2022. május 18-i közös közleményére (JOIN(2022)0023),
- tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének 2021. december 1-jei, „A Global Gateway” című közös közleményére (JOIN(2021)0030),
- tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és a Bizottságnak „Az Afrikával kapcsolatos átfogó stratégia felé” című, 2020. március 9-i közös közleményére (JOIN(2020)0004),
- tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez kapcsolódó emberi jogi kötelezettségek kérdésével foglalkozó különleges előadója „Nők, lányok és a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog” című, 2023. január 5-i jelentésére,
- tekintettel az Európai Unió és az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete (AKCSÁSZ) tagjai közötti új partnerségi megállapodásra (a Szamoai Megállapodás), amely akkor lép hatályba, amikor az Európai Parlament ahhoz hozzájárul, és azt a Felek megerősítik,

---

<sup>3</sup> [HL L 157., 2023.6.20., 11 o.](#)

- tekintettel az ENSZ 1992. évi Éghajlatváltozási Keretegyezményére (UNFCCC) és az ahhoz csatolt Kiotói Jegyzőkönyvre, az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 2015 decemberében Párizsban megrendezett 21. Konferenciájára (COP21) és a Párizsi Megállapodás elfogadására, amely az első egyetemes, jogilag kötelező erejű globális megállapodás, valamint az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület „Éghajlatváltozás” című ötödik értékelő jelentésére,
- tekintettel az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek (IPCC) a változó éghajlattal összefüggésben az óceánokról és a krioszféráról szóló, 2019. szeptember 24-i különjelentésére,
- tekintettel a bennszülött népek jogairól szóló, az ENSZ Közgyűlése által 2007. szeptember 13-án elfogadott nyilatkozatra,
- tekintettel az ENSZ Környezetvédelmi Programjának a kibocsátási szakadékról szóló 2022. évi jelentésére, valamint a fosszilis tüzelőanyagok termeléséről szóló második összegző jelentésére (a termelési szakadékról szóló 2021. évi jelentés)<sup>4</sup>,
- tekintettel az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa által 2011. június 16-án jóváhagyott ENSZ-irányelvekre,
- tekintettel az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó irányelveire, valamint a felelősségteljes üzleti magatartás tekintetében követendő kellő gondosságra vonatkozó útmutatására,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Gazdasági és Szociális Minisztériumának „A 7. fenntartható fejlődési cél (Energia és nemek közötti egyenlőség) terén elért globális haladásról szóló 12. szakpolitikai tájékoztatója” című, 2018. évi szakpolitikai tájékoztatójára,
- tekintettel a Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség „World Energy Transitions Outlook 2022: 1.5 °C Pathway” című, 2022. évi jelentésére<sup>5</sup>,
- tekintettel a Világbank, a Nemzetközi Energia Ügynökség, a Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség, az ENSZ és az Egészségügyi Világszervezet „Tracking SDG 7: The Energy Progress Report, 2023” című, 2023. évi közös jelentésére<sup>6</sup>,
- tekintettel az Afrikai Unió 2021–2027-es időszakra vonatkozó zöld helyreállítási cselekvési tervére, amely olyan átfogó stratégiát biztosít, amelynek célja a zöld

<sup>4</sup> [Stockholm Environment Institute, International Institute for Sustainable Development, Overseas Development Institute, E3G, és az ENSZ Környezetvédelmi Programja: „2021 Report – The Production Gap: Governments’ planned fossil fuel production remains dangerously out of sync with Paris Agreement limits” \(2021. évi jelentés – A termelési szakadék: a kormányok által tervezett fosszilizüzelőanyag-termelés továbbra is veszélyesen eltér a Párizsi Megállapodásban meghatározott határértékektől\), 2021.](#)

<sup>5</sup> [Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség, „World Energy Transitions Outlook 2022: 1.5 °C Pathway, International Renewable Energy Agency” \(Az energetikai átmenettel kapcsolatos nemzetközi kitekintő: 1,5 °C-os célkitűzés, Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség\), Abu-Dzabi, 2022.](#)

<sup>6</sup> [Nemzetközi Energia Ügynökség, „Tracking SDG 7: The Energy Progress Report, 2023” \(A 7. fenntartható fejlődési cél nyomon követése: az energia terén elért eredményekről szóló 2023. évi jelentés\), Párizs, 2023. június.](#)

- kezdeményezések előmozdítása, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése, a környezet védelme és az éghajlatváltozással szembeni reziliencia növelése<sup>7</sup>,
- tekintettel az afrikai vezetők éghajlatváltozásról szóló nairobi nyilatkozatára és a 2023. szeptember 6-i cselekvési felhívásra,
  - tekintettel az afrikai népek 2023-as éghajlatváltozásra és fejlesztésre vonatkozó nyilatkozatára;
  - tekintettel a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló, 2023. március 14-i<sup>8</sup>, „Az Afrikára vonatkozó új uniós stratégia – partnerség a fenntartható és befogadó fejlődésért” című, 2021. március 25-i<sup>9</sup>, az európai zöld megállapodásról szóló, 2020. január 15-i<sup>10</sup>, a fejlődő országokban az energiához való hozzáférésről szóló, 2016. december 1-jei<sup>11</sup> és az energiához való egyetemes hozzáférés 2030-ig történő elérésére vonatkozó célkitűzést támogató uniós fejlesztési együttműködésről szóló, 2012. február 2-i állásfoglalására<sup>12</sup>,
  - tekintettel a külső fellépésekben a nemek közötti esélyegyenlőségről és a nők szerepének megerősítéséről szóló, 2021–2025 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre (GAP III),
  - tekintettel a Latin-amerikai és Karib-térségi Gazdasági Bizottság „Energy in Latin America and the Caribbean: access, renewability and efficiency” [Energia Latin-Amerikában és a Karib-térségben: hozzáférés, megújíthatóság és hatékonyság] című jelentésére,
  - tekintettel a gátakkal foglalkozó világbizottság „A döntéshozatal új keretei” című, 2000. november 16-i jelentésére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
  - tekintettel a Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0441/2023),
- A. mivel az energia a fenntartható fejlődési célok középpontjában áll, a fenntartható fejlődési célokról szóló 2023. évi jelentés<sup>13</sup> mégis arra a következtetésre jut, hogy a világ továbbra sem halad az energiához való egyetemes hozzáférés felé; mivel az energia a fejlődést elősegítő tényező, különösen a mezőgazdaság, a vállalkozás, a kommunikáció, az oktatás, az egészségügy és a közlekedés fejlődése, valamint az állam működése tekintetében;
- B. mivel a 7. fenntartható fejlődési cél a megfizethető és tiszta energiához való fenntartható hozzáférés 2030-ig történő elérését irányozza elő, különösen azzal, hogy a

<sup>7</sup> [Afrikai Unió, „Az Afrikai Unió zöld helyreállítási cselekvési terve”, Addisz-Abeba, 2021.](#)

<sup>8</sup> HL C, C/2023/398., 2023.11.23., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/398/oj>.

<sup>9</sup> [HL C 494., 2021.12.8., 80. o.](#)

<sup>10</sup> [HL C 270., 2021.7.7., 2. o.](#)

<sup>11</sup> [HL C 224., 2018.6.27., 167. o.](#)

<sup>12</sup> [HL C 239. E, 2013.8.20., 83. o.](#)

<sup>13</sup> Az ENSZ Gazdasági és Szociális Ügyek Főosztálya, „A fenntartható fejlődési célokról szóló 2023. évi jelentés: Különkiadás – 2023. július”, New York, USA, 2023.

tiszta és megújuló energiával kapcsolatos kutatáshoz, infrastruktúrához és technológiákhoz való hozzáférés megkönnyítése, valamint az e célokkal kapcsolatos beruházások előmozdítása érdekében fokozott nemzetközi együttműködésre szólít fel; mivel az energiaszegénység hatékony kezelése és felszámolása érdekében alapvető fontosságú a diplomáciai erőfeszítések megerősítése a nagyobb politikai ambíciók előmozdítása érdekében;

- C. mivel az ENSZ szerint 2023 közepén világszerte mintegy 733 millió ember – akiknek 80%-a a szubszaharai Afrikában él – még mindig nem fér hozzá a megfizethető, megbízható, tiszta és jó minőségű energiához;<sup>14</sup>
- D. mivel az energiához való hozzáférés jelentős mértékben különböző a fejlődő országokban; mivel a Szubszaharai-Afrika lakosságának 52%-a nem fér hozzá villamos energiához, és ez az egyetlen olyan régió a világon, ahol a villamos energiával nem rendelkezők aránya növekszik; mivel ez a szám elrejtje a mély különbségeket: a régió vidéki lakosságának csak 30,4%-a rendelkezik az energiához való rendszeres hozzáféréssel, szemben a városi lakosság 80,7%-ával; mivel az oktatás elismerten a szegénység csökkentésének egyik legfontosabb eleme; mivel a villamos energiához való hozzáférés szintén támogatja a minőségi oktatást, a Szubszaharai-Afrika iskoláinak viszont csak 47%-a rendelkezik villamos energiával;
- E. mivel a villamos energiához való hozzáférés hiánya a városi vagy városkörnyéki környezetben érinti a nagy szabálytalan telepek lakosságát, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket és menekülteket; mivel még ha biztosított is a villamos energiához való hozzáférés, a szolgáltatások gyakran rossz minőségűek;
- F. mivel a megfizethető, megbízható, tiszta és jó minőségű energiához való hozzáférés még nehezebb a konfliktusok és természeti katasztrófák által sújtott országokban; mivel az energiához való jobb hozzáféréssel rendelkező régiókban, mint például Ázsiában és a csendes-óceáni térségben vagy Latin-Amerikában és a Karib-térségben is nagy egyenlőtlenségek tapasztalhatók az országok és lakosságaik között;
- G. mivel az Ukrajna elleni orosz invázió által kiváltott energiaválság továbbra is súlyos károkat okoz, és a magas energiaárak a legkiszolgáltatottabbakat sújtják a legsúlyosabban, különösen a fejlődő gazdaságokban;
- H. mivel az energiához való hozzáférés alapvető fontosságú a humanitárius és fejlesztési szervezetek számára ahhoz, hogy hatékony humanitárius segítséget nyújtsanak, különös tekintettel az orvosi és sürgősségi ellátásra;
- I. mivel a jelenlegi előrejelzések szerint 2030-ban megfelelő intézkedések hiányában világszerte mintegy 660 millió ember nem fog hozzáférni a villamos energiához, és körülbelül egymilliárd embernek nem lesz lehetősége a tiszta főzésre;

---

<sup>14</sup> Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség, „Basic Energy Access Lags Amid Renewable Opportunities New Report Shows” (Egy új jelentés szerint a megújuló energiaforrások jelentette lehetőségek közepette nem valósul meg az alapvető energiához való hozzáférés), 2023. június 6.

- J. mivel a megfizethető és tiszta energiához való jobb hozzáférés lehetővé teszi a fenntartható gazdasági növekedést, vonzza a vállalkozásokat és a vállalkozói szellemet, és javítja az emberi egészséget, jólétet és biztonságot;
- K. mivel az energiaszegénység – amelyet a fenntartható, tiszta és biztonságos energiaforrások hiányaként határoznak meg – többek között nemi kérdés is, mivel a nők és lányok átlagosan akár heti 18 órát is töltenek a főzéshez használt tüzelőanyagok gyűjtésével<sup>15</sup>;
- L. mivel a nők világszerte nagy mértékben alulreprezentáltak az energiaágazat munkaerejében, különösen a vezető pozíciókban; mivel a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. cselekvési tervvel összhangban a nők aktív szereplőként való bevonása a megújuló energiával kapcsolatos megoldásokba javítja a fenntarthatóságot és a nemek közötti egyenlőség terén elért pozitív eredményeket;
- M. mivel a főzéshez használt hagyományos tüzelőanyagok (szilárd biomassza, kerozin és szén) jelentősen hozzájárulnak a szén-dioxid-kibocsátáshoz, az erdőirtáshoz és az éghajlatváltozáshoz, és veszélyt jelentenek az emberek egészségére; mivel világszerte 2,4 milliárd ember használ ilyen tüzelőanyagokat, ami körülbelül 3.7 millió korai elhalálozást eredményez évente, és ebben leginkább a nők és a gyermekek érintettek; mivel Afrika csak 2019-ben 700 000 halálesetet jegyzett háztartáson belüli levegőszennyezés miatt;
- N. mivel a főzéshez használt tiszta tüzelőanyagokhoz biztosított uniós finanszírozás marginális; mivel még tiszta főzési stratégiák megléte esetén is gyenge a végrehajtás és kevés finanszírozás áll rendelkezésre, így még szerény nyereség is nehezen érhető el, és a továbbfejlesztett tűzhelyek elfogadása és tartós használata továbbra is alacsony; mivel a tiszta főzéshez való hozzáféréssel nem rendelkező emberek kevesebb mint 10%-a él olyan országokban, amelyek hatékony szakpolitikákkal és elegendő finanszírozással rendelkeznek az egyetemes hozzáférés 2030-ig történő eléréséhez;
- O. mivel a Covid19-világjárvány és az energiaárak emelkedése lelassította a tiszta főzéshez való hozzáférés bővítésének előrehaladását; mivel azokban a fejlődő országokban, ahol jelentős mértékben használnak biomasszát a főzéshez, az EU-nak támogatnia kell a felfogyasztás alternatíváit, és elő kell mozdítania az olyan megoldásokat, mint a napenergiával működő főzőberendezések;
- P. mivel a tiszta főzéshez való hozzáférés hiánya növeli a nők és lányok főzéssel töltött idejét; mivel ez még egyenlőtlenebbé teszi a háztartási munka elosztását a férfiak és a nők között; mivel a becslések szerint a tiszta főzéshez való hozzáférés révén a nők és lányok átlagosan napi 1,5 órával többet fordíthatnának szabadidőre és/vagy az oktatásra;
- Q. mivel a fejlődő országok bővelkednek megújuló energiaforrásokban, de gyakran hiányzik a fenntartható energiafejlesztést és -felhasználást lehetővé tevő politikai és szabályozási keret, valamint a szükséges ipari és technológiai feltételek; mivel emellett számos kihívással – többek között az éghajlatváltozással, a túlzott eladósodással és a gyors demográfiai növekedéssel – is szembesülnek, amelyek mind hatással vannak az energiakeresletre és -fogyasztásra; mivel az olyan országok, mint Namíbia és Angola

---

<sup>15</sup> Az ENSZ Fejlesztési Programja, „Energia és nemek közötti egyenlőség”.



nagyszabású megújulóenergia-projektekben vesznek részt; mivel egyes fejlődő országok – például Szenegál, Ruanda és Kenya – jelentős előrelépést tettek az energiához való hozzáférés terén; mivel figyelembe kell venni az egyes országok eltérő körülményeit annak érdekében, hogy megfelelő szintű politikai akaratot és uniós támogatással áttörést lehessen elérni az energiához való hozzáférés terén;

- R. mivel az EU nagy múltú hagyománnyal rendelkezik az Afrikával való energetikai együttműködés területén; mivel az EU a tagállamaival együtt biztosította a 7. fenntartható fejlődési céllal kapcsolatos afrikai projekteket finanszírozó hivatalos fejlesztési támogatás túlnyomó részét, amely 2014 és 2020 között 13,8 milliárd eurót tett ki; mivel ez még mindig nem elegendő, és több erőfeszítést kell tenni; mivel a becslések szerint a folyósítások 53% -a hitel formájában történt, de ez a további adósság csökkenti ezen országok képességét arra, hogy a fenntartható fejlődési célokba, köztük a 7. fenntartható fejlődési célba beruházzanak; mivel 2023-ban 21 alacsony jövedelmű afrikai ország küzd adósságválsággal vagy van kitéve az adósságválság veszélyének;
- S. mivel az energiával kapcsolatos pénzügyi mozgások továbbra is az országok egy kis csoportjára összpontosulnak, gyakran hátrahagyva a legkevésbé fejlett országokat; mivel a földrajzi célzottság tekintetében a tíz legnagyobb kedvezményezett közül csak három tartozik a legkevésbé fejlett országok közé, ami azt mutatja, hogy az energiához való hozzáférés bővítésére és az energiaszegénység elleni küzdelemre szánt forrásokat nem fontossági sorrendben osztották el;
- T. mivel az energetikai átmenet súlyosan és tartósan alulfinanszírozott a fejlődő régiókban, különösen a legkevésbé fejlett országokban; mivel a Természetierőforrás-gazdálkodási Intézet meghatározása szerint az „erőforrások átka” az, hogy számos erőforrásban gazdag ország nem képes teljes mértékben kihasználni természeti erőforrás-gazdagságát, és ezen országok kormányai nem képesek hatékonyan reagálni a közjóléti igényekre<sup>16</sup>; mivel a fosszilis tüzelőanyagok exportjára való túlzott támaszkodás az alacsony gazdasági diverzifikáció kockázatával jár;
- U. mivel az EU-nak növelnie kell a megújuló energiák finanszírozását a fejlődő országokban, különösen az Ukrajna elleni orosz invázió nyomán létrejött új geopolitikai környezetben, ugyanakkor foglalkozni kell a korrupcióval és a gyenge intézményekkel is, amelyek súlyosbítják az alulfinanszírozás problémáit, különösen a legkevésbé fejlett országokban;
- V. mivel a legtöbb uniós finanszírozású projekt célja a villamosenergia-termelés előmozdítása, ugyanakkor az elosztási szegmens a leggyengébb annak ellenére, hogy alapvető fontosságú a 7. fenntartható fejlődési cél elérése szempontjából; mivel számos fejlődő ország továbbra is a szénre támaszkodik, mint a villamosenergia-termelés elsődleges energiahordozójára;
- W. mivel az éghajlatváltozás negatív következményei által leginkább érintett országok viselik a legkisebb felelősséget a kibocsátásokért; mivel a világ népességének közel 18%-a Afrikában él, de a globális energiafelhasználásból való részesedése kevesebb mint 6%; mivel Afrika a világ energiával kapcsolatos szén-dioxid-kibocsátásának

---

<sup>16</sup> Natural Resource Governance Institute, „The Resource Curse – The Political and Economic Challenges of Natural Resource Wealth”, NRG Reader, 2015. március.

csupán 3%-áért felelős; mivel a G20-akhoz tartozó országok a globális kibocsátások 80%-áért felelnek;

- X. mivel az Afrika-EU energiaügyi partnerséget 2022 februárjában megújították annak érdekében, hogy tükrözze az Afrikai Unió 2063-ig tartó időszakra szóló menetrendjét, valamint az éghajlatváltozásra, az energiabiztonságra, a REPowerEU-ra és a Global Gateway-re vonatkozó uniós prioritásokat, amelyek célja a megújulóenergia-termelés és -elosztás előmozdítása, többek között európai exportra; mivel mintegy 150 milliárd EUR összegű beruházási csomagot jelentettek be a kontinensek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendben és az Afrikai Unió 2063-ig tartó időszakra szóló menetrendjében meghatározott közös törekvéseinek támogatására, többek között azzal a céllal, hogy költséghatékony, korszerű, hatékony, megbízható, igazságos és méltányos energiaátmenetet biztosítsanak;
- Y. mivel az EU igazságos energetikai átállással kapcsolatos partnersége Dél-Afrikával példa arra, hogy az EU kész hozzájárulni ahhoz, hogy globális vezető szerepet töltsön be az igazságos energetikai átállásban, hozzájárulva ezáltal az EU energia- és éghajlatváltozási stratégiájának külső dimenziójához, valamint világszerte előmozdítva az európai zöld megállapodás törekvéseit;
- Z. mivel a fejlődő kis szigetállamok energetikai autonómiájának – a magas megújulóenergia-potenciálra építve – továbbra is egyértelmű célkitűzésnek kell maradnia;
- AA. mivel ami „alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénnek” minősül, magában foglalhatja a nukleáris energiából és a földgázból előállított hidrogént is, ami azt jelenti, hogy nem feltétlenül mentes a kibocsátástól; mivel a megújuló energiaforrásokból előállított zöld hidrogén az egyetlen olyan hidrogéntípus, amely hosszú távon valóban hozzájárulhat a klímasemlegességhez;
- AB. mivel a REPowerEU célul tűzi ki, hogy 2030-ig évente 10 millió tonna zöld hidrogént importáljanak; mivel e célból a Bizottság 2022 novemberében egyetértési megállapodásokat írt alá Namíbiával és Egyiptommal, többek között a megújuló hidrogénre vonatkozó stratégiai partnerségekről;
- AC. mivel a Nemzetközi Energiaügynökség „Global Hydrogen Review 2023” című jelentése<sup>17</sup> szerint a világszerte előállított hidrogén 99%-a fosszilis tüzelőanyagokból származik;
- AD. mivel a zöld hidrogén képes felgyorsítani a partnerországokban az ipari termelés dekarbonizációjához vezető utat, feltéve, hogy az nem lassítja le a helyi energetikai átállást, valamint a teljes energiafogyasztás csökkentésére irányuló átfogó stratégia részét képezi a fejlődő országokban, tiszteletben tartva a bolygónk tűrőképességének határait; mivel ugyanakkor megfelelően figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a zöld hidrogénhez szükséges infrastruktúra tőke- és technológiaigényes, hogy a hidrogén nagy távolságra történő szállítása és tárolása energiaigényes és költséges, valamint hogy a

---

<sup>17</sup> Nemzetközi Energia Ügynökség, „Global Hydrogen Review 2023”, 2023; Nemzetközi Energia Ügynökség, „Hydrogen”, 2023.

zöld hidrogén nagy mennyiségben történő előállításához nagy mennyiségű földterületre és vízre van szükség;

- AE. mivel a 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzések nem érhetők el a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel küzdő kulcsfontosságú ágazatok dekarbonizációja nélkül; mivel a zöld hidrogén harmadik országokból történő behozatala az új uniós stratégiai partnerségek fontos része; mivel a Nemzetközi Energiaügynökség „Global Hydrogen Review 2023” című jelentése szerint a költségekkel kapcsolatos kihívások veszélyeztetik a hidrogéntermelés bevezetésének hosszú távú életképességét; mivel a hidrogéntermelés alkalmazása azzal a kockázattal járhat, hogy kiterjeszti a fosszilis tüzelőanyagok felhasználását és kitermelési gyakorlatait, beleértve a föld, a víz és az energia esetleges nagyarányú kisajátítását a fejlődő termelő országokban;
- AF. mivel a kritikus fontosságú nyersanyagok kulcsfontosságú szerepet játszanak a tisztaenergia-technológiák hozzáférhetőségének és megfizethetőségének mindenki számára történő biztosításában; mivel az EU-ban folyamatban van egy koherens keret létrehozása e technológiák folyamatos, biztonságos és felelősségteljes biztosítása érdekében, az emberi jogok tiszteletben tartása és a helyi fejlődés támogatása mellett;
- AG. mivel a decentralizált minihálózat és a hálózattól független megújuló energia jó megoldást kínál a távoli közösségek számára, nevezetesen a munkahelyteremtés, az oktatás és az egészségügy területén, de az életképes és felelős üzleti modell kialakításához ki kell egészíteni állami támogatással;
- AH. mivel a nap- és szélenergián alapuló megújuló energiaforrások térnyerése, a megújuló hidrogén termelése és a vízerőmű gátak építése szintén kihívásokat rejt magában, mivel ezek nagy földterületeket igényelnek, és így esetleg ellentétesek a fennálló földhasználati és helyi igényekkel, különösen a vízhez való hozzáférés tekintetében, valamint a helyi és őslakos közösségek kiszorítását okozhatja, valamint károsíthatja az ökoszisztémákat és a természetes élőhelyeket; mivel a biológiai sokféleség, a helyi gazdaság és az őslakos népek hozzájárulásának figyelembevétele mellett meg kell határozni a megújulóenergia-termelésre felhasználható szárazföldi és tengeri területeket;
- AI. mivel a megújuló energiaforrásokra való átállás várhatóan több munkahelyet teremt a megújulóenergia-ágazatban; mivel az új megújulóenergia-technológiák gazdasági lehetőségeket teremthetnek, amelyek viszont képesek támogatni a megélhetéshez és a tisztességes munkához való jog érvényesítését; mivel Afrika ígéretes jövőt tartogat a megújulóenergia-rendszerek számára, mivel a világ legjobb napenergia-forrásainak 60%-át birtokolja, de a telepített napenergia-kapacitásnak csak 1%-át; mivel Latin-Amerika a világ egyik vezető régiója a megújuló energia felhasználása és termelése terén;
- AJ. mivel a Nemzetközi Energiaügynökség szerint a globális vízenergia-kapacitás 2021 és 2030 között várhatóan 17%-kal fog nőni; mivel a legnagyobb kiaknázatlan vízenergia-potenciál Afrika, Ázsia és Latin-Amerika gazdaságainak fejlődésében rejlik; mivel azonban a nagyléptékű vízenergia-projektek negatív társadalmi és környezeti hatásokkal járnak, a veszélyeztetett emberi csoportok lakóhelyelhagyásától az egyedülálló biológiai sokféleség pusztulásáig; mivel a vízenergia új kihívásokat támaszt az éghajlatváltozással összefüggésben, ami drámaian növelni fogja az árvizek és aszályok

gyakoróságát azokon a folyókon, ahol vízenergia-projektek működnek, növelve a projektek biztonságát és a villamosenergia-termelési kapacitásukat érintő kockázatokat;

- AK. mivel az EU és a partnerországok közös, de megkülönböztetett felelősséggel tartoznak a fenntartható energetikai átmenet megvalósításáért; mivel a megújulóenergia-projektek számára nyújtott uniós támogatásnak elsősorban a helyi lakosság igényeit kell kielégítenie, mielőtt az exportot támogatná;
- AL. mivel egyes fejlődő országoknak a szénhidrogén-készleteik kiaknázására irányuló kifejezett szándékát is elemezni kell annak fényében, hogy az EU globális kötelezettségvállalást szorgalmaz a COP28 konferencián a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetésére vonatkozóan; mivel a természeti erőforrások energiatermelésre történő felhasználása gazdasági lehetőségeket teremthet, azonban a megújuló energia kivételének előnyben részesítése révén a fejlődő országok veszélyeztethetik hazai energetikai átállásukat, és növelhetik a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztásának arányát saját villamosenergia-szerkezetükben;
- AM. mivel a Világ Erőforrásai Intézet szerint a világ népességének 25%-a van kitéve évente rendkívül nagy vízhiánynak; mivel a víz központi szerepet játszik a növénytermesztésben és az állattenyésztésben, a villamosenergia-termelésben, az emberi egészség megőrzésében, a méltányos társadalmak előmozdításában és a világ éghajlat-politikai céljainak elérésében;
- AN. mivel az agrár-élelmiszeripari rendszerek a világ energiájának mintegy 30%-át fogyasztják, és az ágazatban az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának egyharmada az energiafelhasználásból származik; mivel az energetikai átállás és az agrár-élelmiszeripari rendszerek átalakítása összefonódik;

### ***A tiszta energiához való egyetemes hozzáférés előmozdítása***

1. emlékeztet arra, hogy az egyetemes, megfizethető és fenntartható energiához való hozzáférés alapvető emberi jog, valamint a fenntartható fejlesztési célok elérésének és azon cél elérésének előfeltétele, hogy senki ne maradjon le; ezért elismeri az állami és magánfinanszírozás szerepét; hangsúlyozza, hogy a karbonsemlegesség jövőnek és a megújuló energiaforrások fejlesztésének együtt kell járnia a gazdasági diverzifikációval, a zöld iparosítással, a dekarbonizációval, a szegénység csökkentésével és egy emberi jogokon alapuló megközelítéssel;
2. hangsúlyozza, hogy a stabil energiaellátás biztosítása nemcsak gazdasági és logisztikai kérdés, hanem geopolitikai is; emlékeztet arra, hogy Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja súlyos hatást gyakorolt a globális energiapiacokra, ami különösen a fejlődő országokat sújtotta, és továbbra is összehangolt fellépésre van szükség a stabil energiaellátás és a megfizethető árak biztosítása érdekében;
3. felhívja az EU-t, hogy politikai, szabályozási és adminisztratív támogatás révén mozdítsa elő a megújuló energiához való hozzáférést a fejlődő országokban, beleértve a kapacitásépítést és a technológiaátadást; olyan partnerségeket ösztönöz, amelyek távolodnak a fosszilis erőforrások kiaknázásától, és a tiszta energia felhasználására összpontosítanak; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a zöld beruházások

hozzájáruljanak a társadalmi-gazdasági fejlődéshez és a fejlődő országok nagyobb mértékű részvételéhez a nulla nettó energiaigényű geopolitikai környezetben;

4. hangsúlyozza, hogy megoldásokat kell kidolgozni a megújuló energia fejlődő országokban való elterjedésének elősegítésére, beleértve a tengeri és folyami energiát is, ugyanakkor szem előtt kell tartani a biodiverzitás védelmét is; hangsúlyozza az tengeri megújulóenergia-termelő létesítmények telepítésének jelentős potenciálját a fejlődő országokban; hangsúlyozza, hogy a tengeri területeket az összes érintett szereplő bevonásával és a helyi közösségek beleegyezésének tiszteletben tartásával, holisztikusan kell kezelni;
5. erősen ösztönzi a fejlődő országokat, hogy szabályozási kereteik révén kötelezzék el magukat az energetikai igazságosság mellett, amelynek biztosítania kell a helyi lakosság általi elfogadottságot, a közösségi részvételt, a földhöz fűződő jogok védelmét és a nemzetközileg elismert emberi jogi normák betartását, azzal a céllal, hogy mindenki számára biztosítsák a hozzáférést és a megfizethető energiát; hangsúlyozza, hogy az energiapartnerségeket össze kell kapcsolni a szabályozási keretek elfogadásával, és technikai segítséget kell nyújtani azok hatályba léptetéséhez;
6. emlékeztet arra, hogy az energiabiztonság nemspecifikus megközelítést feltételez; hangsúlyozza, hogy az energiaszegénység aránytalanul nagy mértékben érinti a nőket és a lányokat; kiemeli, hogy naponta részt vesznek a tűzifa- és faszénygyűjtésben távol az otthonuktól; felszólít a nők aktív szereplőként való bevonására az energetikai átállás folyamatába, beleértve a tengeri természetvédelmi területeket is;
7. felszólítja az EU-t, hogy fokozottan támogassa a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését az energetikai átmenet során, többek között azáltal, hogy előtérbe helyezi a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő energetikai projekteket, amelyek magukban foglalják a nők által vezetett energetikai szervezeteket és vállalkozásokat, valamint biztosítják a helyi szerepvállalást, különös figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett országokra és a közepes jövedelmű országokra, amelyek jelentős egyenlőtlenségekkel küzdenek az energiához való hozzáférés és a tiszta főzés terén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy nemek szerint lebontott adatokat gyűjtsenek az energiához való hozzáférésről az EU energiával kapcsolatos külső fellépésének irányítása érdekében; emlékeztet arra, hogy az energiaszegénység a kisebbségeket és a marginalizált közösségeket is érinti;
8. aggódik a háztartási tűzifából származó kibocsátás egészségre és környezetre gyakorolt hatásai, például a légzőszervi és szív-és érrendszeri betegségek, a rák, az erdőpusztulás, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és a biológiai sokféleség csökkenése miatt; felhívja a figyelmet a növekvő népesség energiaszükségletének kielégítésére használt nem tiszta, főzéshez használt tüzelőanyagok növekvő használatával kapcsolatos kockázatokra, különösen a szubszaharai Afrikában;
9. felhívja a figyelmet, hogy a mélyszegénységben élők körében több helyen már a tűzifával való fűtés sem hozzáférhető, így más háztartás körüli vagy környezetben fellelhető anyagokkal, így például autógumival és egyéb egészségre káros anyagok felhasználásával fűtenek és főznek; mindezek alapján kiemeli, hogy a nőket és lányokat aránytalanul sújtja a háztartások légszennyezése;

10. rámutat arra, hogy a tiszta főzéshez használt tüzelőanyagokhoz való hozzáférés jelenlegi üteme számos fejlődő országban nem elég gyors ahhoz, hogy 2030-ra teljesüljenek a 7. fenntartható fejlődési cél kapcsolódó céljai; elismeri a tiszta főzés és a WHO normáival összhangban lévő megfelelő tűzhelyek elfogadásával kapcsolatos sokrétű kihívásokat; kéri, hogy hívják fel a figyelmet a hagyományos főzési gyakorlatokból eredő háztartási légszennyezéssel összefüggő egészségügyi kockázatokra, valamint az alternatívák előnyeire; sürgeti az EU-t, hogy pénzügyileg támogassa, támogassa és ösztönözze a partnerországok nemzeti fellépéseit;
11. felszólítja továbbá az EU-t, hogy a fejlődő országokkal való energiaügyi partnerségein és többéves indikatív programjain, valamint a helyi, regionális és nemzeti szintű együttműködés programozásán belül kezelje prioritásként a tiszta főzéshez való hozzáférést; hangsúlyozza a helyi civil társadalommal, különösen a nők által vezetett szervezetekkel folytatott konzultáció fontosságát a nemek közötti egyenlőség elérése, valamint a háztartási és gondozási munka férfiak és nők közötti egyenlőbb elosztásának előmozdítása érdekében, összhangban a gondozási társadalom fogalmával; rámutat a Global Gateway olyan kezdeményezései által kínált lehetőségekre, mint a Modern Cooking Facility for Africa és az Entrepreneurial Environment for Clean Cooking;
12. felhívja továbbá az EU-t, hogy fordítson különös figyelmet az infrastruktúrára és közműszolgáltatásokra, beleértve a csatornázási rendszerek kiépítését és azokhoz való hozzáférést, valamint a kutakhoz vagy víztisztító rendszerekhez való háztartási vagy közösségi hozzáférést;
13. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a villamos energiához való hozzáférés hiánya drámai következményekkel jár a lakosság alapvető szükségleteire nézve: felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy a fejlődő országokkal folytatott együttműködésük és partnerségeik során kezeljék prioritásként a villamosítást; különösen hangsúlyozza a termelési kapacitásba való befektetés szükségességét, különösen a szubszaharai Afrikában, az energiához való egyetemes hozzáférés célkitűzésének elérése érdekében;
14. felhívja a figyelmet az alternatív energiákhoz való hozzáférési lehetőségekre, így a kihasználatlan geotermikus energiaforrásokra; rámutat arra, hogy az energiaköltségek megfizethetőségének támogatása elengedhetetlen a villamos energiához való hozzáférés kiterjesztéséhez, különösen Afrikában, ahol az ország lakosságának 30%-a nem engedheti meg magának a villamosenergia-szolgáltatások alapvető csomagját;
15. aggodalmát fejezi ki a táborokban élő menekültek és belső menekültek növekvő energiaigénye miatt; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy elszigetelt területeken és humanitárius környezetben az energiaellátás bizonytalansága megakadályozza a helyi egészségügyi klinikák és iskolák teljes körű működését;
16. hangsúlyozza, hogy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatával összefüggésben a humanitárius szükségletek kielégítése érdekében növelni kell a humanitárius segítségnyújtás költségvetési sorát, többek között a táborok energiaellátásának biztosításához nyújtott pénzügyi támogatás fokozásával, többek között a zöld hálózaton kívüli, a minihálózatos és a megújuló energiával kapcsolatos projektek révén, annak biztosítása érdekében, hogy a helyszíni humanitárius szervezetek alapvető humanitárius segítséget, különösen orvosi és sürgős ellátást nyújtsanak;

*Az energetikai átmenet támogatása a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvével összhangban*

17. sürgeti az EU-t és tagállamait, hogy biztosítsák a fenntartható fejlődést szolgáló szakpolitikai koherenciát az EU külső energiaügyi menetrendjében, mely alkalmazkodik a helyi sajátosságokhoz és igényekhez;
18. megismétli az energetikai igazságosság iránti elkötelezettségét; felszólítja az EU-t, hogy támogassa a fejlődő országokat a jogokon alapuló megújulóenergia-rendszerek megvalósításában, ami hatékonyan hozzájárul a fenntartható fejlődésükhöz; úgy véli, hogy az érintett közösségek szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezésének elve a sikeres zöld és igazságos energetikai átmenet egyik előfeltétele; kiemeli az energiahatékonyság és a helyi készségek előmozdításának, valamint a technológiai innováció, a technológiatranszfer és a műszaki együttműködés ösztönzésének fontosságát az ilyen energetikai átállási projektekből;
19. hangsúlyozza, hogy az EU-nak szükség esetén támogatnia kell a fejlődő országokat olyan szabályozási keretek létrehozásában vagy megerősítésében, amelyek garantálják az energiaelosztást és az egyetemes szolgáltatást a területükön, valamint a jó kormányzási kapacitást és az energetikai átállással kapcsolatos projektek átláthatóságát; felhívja az EU-t, hogy fokozza a villamosenergia-rendszerek megreformálásához nyújtott technikai segítségnyújtást; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy számoljon be az energiához való hozzáférés és az energiaágazat szabályozásának javítása terén a célzott uniós projektek és a partner fejlődő országokban végrehajtott beruházások révén elért eredményekről;
20. rámutat a földhasználati és vízhasználati konfliktusok potenciális kockázataira, különösen a megújuló energiát előállító nagyméretű létesítmények miatti kényszeráttelepítésekre és -kisajátításokra; sürgeti az EU-t, hogy partnerségein keresztül támogassa a fejlődő országok kormányait abban, hogy:
  - a) a megújulóenergia-projektek fejlesztése előtt független módon és részrehajlás nélkül feltérképezzék a hagyományos föld- és vízhasználatot, többek között az időszakos legeltetés, az őslakos népek kulturális öröksége és a biológiai sokféleség szempontjából jelentős értéket képviselő rendszerek tekintetében, a fenntartható földhasználat-tervezés ösztönzése, valamint a környezeti és társadalmi hatások értékelése céljából;
  - b) megszerezzék a helyi közösségek szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezését, biztosítva számukra a jogot, hogy nemet mondhassanak, valamint az igazságszolgáltatáshoz, jogorvoslathoz, kártérítéshez vagy ellentételezéshez való jogot;
  - c) meghatározzák a környezeti és társadalmi szempontokat, valamint a felelős üzleti gyakorlatokat a nemzetközi szabályozási keretekkel összhangban, valamint felügyeleti és panaszkezelési mechanizmusok révén biztosítsák azok betartását;
  - d) biztosítsa a környezetvédelmi aktivisták védelmét;

- e) segítse elő az ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréjét azon fejlődő országok és régiók között, amelyek sikeresen kezelték az energiaprojektekhez kapcsolódó földhasználati konfliktusokat;
21. megállapítja, hogy egyes nagyszabású zöldenergia-projektek (például szél- és napenergia-projektek), így a szárazföldi területeken indítottak esetében alapvető fontosságú a szokásos földhasználókkal (például állattenyésztők) folytatott megfelelő konzultáció; emlékeztet arra, hogy a hagyományos közösségi jogok jogi státusza meglehetősen gyenge és gyakran nem hajtják végre azokat, ami növelheti a nagyarányú földszerzés kockázatát; mindezek alapján szorgalmazza, hogy az Unió és partnerországai az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatával és a 169. sz. ILO-egyezmény előírásaival összhangban ismerjék el és védjék az őslakos népeknek a földjeikhez és természeti erőforrásaikhoz fűződő hagyományos tulajdonjogát és ellenőrzési jogát, továbbá tartsák be a szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezés elvét;
22. javasolja, hogy azok az uniós tagállamok, amelyek ezt még nem tették meg, ratifikálják a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet bennszülött és törzsi népekről szóló 169. számú egyezményét;
23. elismeri a vízigényes energiaátalakítási gyakorlatok, például a vízerőművek és a hidrogén előállítás mezőgazdasági közösségekre gyakorolt hatását; kiemeli a vízerőműgátak folyókra és biológiai sokféleségre gyakorolt káros hatásait, különösen a torkolatokban, amint azt többek között a gátakkal foglalkozó világbizottság 2000. november 16-i jelentése körvonalazza; hangsúlyozza azonban az ozmotikus energia fejlesztésének lehetőségét, különösen a tölcser- és deltatorlatokban, hogy megoldásokat kínáljon a megújuló energiaforrások előállításához;
24. emlékeztet arra, hogy a fejlődő országokban a nagy vízenergia-projektek gyakran számos kihívással néznek szembe, ideértve a megfizethetetlen kezdeti költségeket, a jelentős költség-túllépéseket és késedelmeket, a finanszírozás vonzásának nehézségeit, a társadalmi és környezeti lábnyomot, az éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatottságot, valamint az ígért energiatermelés egyes gyenge eredményeit; hangsúlyozza a fenntartható vízenergia-projektek előmozdításának fontosságát átfogó környezeti és társadalmi hatásvizsgálatok elvégzése és a közösség érdemi részvételének biztosítása révén; úgy véli, hogy lehetőség szerint elsőbbséget kell biztosítani a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos egyéb kis léptékű és különböző típusú projekteknek;
25. hangsúlyozza, hogy a gátakkal foglalkozó világbizottság 2000. november 16-i jelentésének ajánlásai szerint a gátakra vonatkozó terveket öt szempont alapján kell értékelni: méltányosság, hatékonyság, részvételen alapuló döntéshozatal, fenntarthatóság és elszámoltathatóság; tágabb értelemben kiemeli, hogy a gátakkal kapcsolatos döntéshozatali folyamat során teljes mértékben figyelembe kell venni az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában (1948) és az azt követően elfogadott kapcsolódó egyezményekben foglalt emberi jogok fogalmát, hogy megoldják a vízzel, a gátakkal és a fejlesztéssel kapcsolatos összetett problémákat; hangsúlyozza, hogy az EU-nak partnerségei keretében együtt kell működnie a fejlődő országokkal annak biztosítása érdekében, hogy a gátépítési projektek által érintett közösségek megfelelő



kompenzációban részesüljenek, és megfelelő megélhetés-helyreállítási intézkedéseket kapjanak;

26. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a létesítmények sérülékenyek a szélsőséges időjárási eseményekkel szemben, amint azt a közelmúltbeli líbiai áradások is megmutatták, amelyek egész településrészeket söpörtek el és károsították a kritikus infrastruktúrát; ragaszkodik a 9. fenntartható fejlődési cél kiemelkedő célkitűzéseéhez, amelyek célja a reziliens infrastruktúra kiépítése, a fenntartható iparosítás előmozdítása és az innováció előmozdítása;
27. aggodalommal állapítja meg, hogy Afrika egyre több fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektnek ad otthont, ami azzal a kockázattal jár, hogy nem tud időben lépéseket tenni a megújuló energia irányába; megjegyzi ugyanakkor, hogy míg Afrika a világ népességének 18%-át teszi, a globális energiafogyasztásban csak 6% a részesedése; emlékeztet arra, hogy a jelenlegi afrikai olaj-, gáz- és széntermelés jelentős részét exportra szánják, miközben a kontinenst továbbra is energiaszegénység sújtja; kitarthat emellett, hogy előnyben kell részesíteni a fenntartható megújulóenergia-infrastruktúrába történő beruházásokat Afrikában, különösen a vidéki és marginalizált közösségekben, decentralizált energiarendszerek és mikrohálózatok létrehozása révén;
28. felhívja az EU-t hogy ösztönözze olyan energiarendszerek kifejlesztését, amelyek nem foglalják magukban a meglévő vagy új fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektek bővítését, illetve nem támaszkodnak azokra, összhangban a Nemzetközi Energia Ügynökség ajánlásaival; hangsúlyozza a mindenki számára előnyös partnerségek fontosságát, amelyek az exportáló országok és lakosságuk számára is előnyösek a megújuló energia szempontjából;
29. elítéli azt a kettős mércét, amelynek alkalmazása révén a fejlett országok magán és állami pénzügyi intézményei egyre gyakrabban tesznek ígéretet a karbonsemlegesség 2050-ig történő elérésére, miközben a fosszilis tüzelőanyagok fejlesztését és elterjedését finanszírozzák; hangsúlyozza, hogy az alacsony és közepes jövedelmű országok széntől való függőségének csökkentésére irányuló felhívások mindaddig nem lesznek hatékonyak, amíg a fejlett országok továbbra is határozottan más fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodnak;
30. emlékeztet arra, hogy a megújuló energiaforrásokon alapuló alternatívák egyre inkább olcsóbb, hozzáférhetőbb, inkluzívabb és megbízhatóbb energiaforrást biztosíthatnak; hangsúlyozza a megújuló energia szerepét az agrár-élelmiszeripari rendszerek alkalmazkodásának és hatékonyságának növelésében; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy a nem uniós országokkal kötött partnerségi megállapodásaikban kezeljék prioritásként a megújuló energiaforrások agrár-élelmiszeripari rendszerekben való felhasználását;
31. javasolja, hogy az EU és az Afrikai Unió közötti partnerség keretében, az afrikai, karibi és csendes-óceáni EU Parlamenti Közgyűlésre és az afrikai civil társadalomra támaszkodva, az afrikai nemzetek szuverenitásának tiszteletben tartása mellett végezzenek közös gyakorlatot az energetikai átállás tervezésével kapcsolatban; javasolja a beruházások, a bevételek, a technológiák és a készségek igazságos megosztására vonatkozó iránymutatások kidolgozását;

32. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy a nem uniós országokkal kialakított energetikai partnerségeikbe építsenek be a helyi lakosságnak szóló oktatási és képzési programokat az energetikai átállás helyszíni támogatása és a helyi közösségek foglalkoztatási lehetőségeinek megteremtése érdekében; hasonlóképpen felszólítja az Európai Uniót, hogy fokozza a fejlődő országokkal való tudományos együttműködést a megújuló energiákkal kapcsolatos kutatáshoz és technológiákhoz való hozzáférés terén; úgy véli, hogy a megújuló energiák termelési mátrixát meg kell változtatni annak érdekében, hogy felhagyjunk a tisztán a kitermelésre összpontosító szemlélettel;
33. emlékeztet arra, hogy a tiszta energiára való átállás nemzetközi állami támogatásáról szóló 2021. évi glasgow-i nyilatkozat kötelezi az aláírókat, hogy vessenek véget a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló energiaágazat új közvetlen állami támogatásának; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy járjanak elől jó példával, és vessenek véget a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektek finanszírozásának;

### ***Zöld hidrogén***

34. hangsúlyozza, hogy a zöld hidrogén kulcsfontosságú szerepet játszik az energiarendszer dekarbonizációjában, a nettó nulla kibocsátás 2050-ig történő elérésében és a Párizsi Megállapodás céljainak elérésében, de emlékeztet az életciklus-elemzés fontosságára, amely figyelembe veszi a termelést és az alkalmazott közlekedési módokat;
35. figyelmeztet egy új „zöldhidrogén-átok” lehetséges veszélyére, amely fokozná a fejlődő országok exportfüggőségét, és kiszoríthatná a helyi energiapiacok fejlesztésébe történő beruházásokat; megállapítja, hogy a zöldhidrogén-ágazat döntő szerepet játszhat az erőforrásokban gazdag fejlődő országok fejlődésében, ha bizonyos tényezők, például a jó kormányzás, a szilárd jogi keret végrehajtása és nyomon követése, a korrupció megelőzése, a jogállamiság működése és a pénzmozgások átláthatósága rendelkezésre állnak;
36. hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a zöld hidrogén előállításához, tárolásához, szállításához, elosztásához és fogyasztásához kapcsolódó globális infrastruktúrával, a nagy távolságra történő szállítások költségeivel és éghajlatra gyakorolt hatásával, a korlátozott beruházásokkal és pénzügyi kapacitásokkal, valamint a gyenge intézményekhez és a korrupcióhoz kapcsolódó kockázatokkal egyes fejlődő országokban;
37. felhívja az EU-t, hogy különösen a Global Gateway kezdeményezésen keresztül támogassa a mindenki számára előnyös partnerségeket, amelyek mind az importáló, mind az exportáló országok és lakosságuk számára előnyösek; ennek érdekében felszólítja az EU-t, hogy támogassa a zöldhidrogén-értéklánc fejlesztését, amennyiben az egyenlő társadalmi és gazdasági előnyökkel jár az exportáló országok számára, különösen a helyi lakosság képzése és átképzése, a munkahelyteremtés, a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel küzdő ipari tevékenységek dekarbonizációja, valamint a tisztább mobilitáshoz és energiához való hozzáférés tekintetében;
38. felszólítja az Uniót, hogy támogassa a gazdasági diverzifikációt, valamint a villamos energiához és a vízhez való hazai hozzáférést az ökoszisztémák teljes körű tiszteletben tartása mellett és a fosszilis tüzelőanyagok kivételétől való túlzott függőség csökkentése

céljából; hangsúlyozza, hogy az EU és a partnerországok vállalkozásai és a kkv-k közötti, a különböző hasonlóan gondolkodó partnerek szakértelmét ötvöző fokozott együttműködés a zöld hidrogénágazatban megteremtheti a szilárd vállalkozói készséghez vezető utat;

39. elismeri, hogy a zöld hidrogén elterjedésének negatív társadalmi és környezeti hatásai lehetnek a globális dél országaiban, különösen mivel az a bányászatra, valamint a nyersanyagok és ritkaföldfémek felhasználására épül, ami nagy mennyiségű édesvizet igényel és vízszennyezéssel járhat; hangsúlyozza, hogy olyan globális erőforrásgazdálkodási rendszert kell kialakítani, amely a fenntarthatóságot, a hatékonyságot és a körforgást helyezi előtérbe az elsődleges anyagok iránti globális kereslet csökkentése érdekében, az ennek elérésében rejlő kihívások elismerése mellett;
40. hangsúlyozza, hogy a fejlődő országokban rendszerszintű megközelítésre van szükség a zöld hidrogén előállításában rejlő helyi lehetőségek és az európai szükségletekre gyakorolt következmények értékelése során; hangsúlyozza, hogy az EU-nak biztosítania kell a hidrogén és a többi nettó zéró technológia szempontjából alapvető fontosságú, kitermelt, feldolgozott és újrafeldolgozott kritikus fontosságú nyersanyagok fenntarthatóságát;
41. aggodalommal veszi tudomásul a bányászathoz és a megújuló energiát előállító nagyméretű létesítmények, például a zöldhidrogén-létesítmények fejlesztéséhez kapcsolódó, konfliktusokkal járó vízfelhasználást; megerősíti, hogy a vízhez való hozzáférés alapvető emberi jog; hangsúlyozza, hogy a vízkezelő létesítményekbe és víz-újrahasznosító rendszerekbe való beruházás révén javítani kell a vízinfrastruktúrát azokban a régiókban, ahol a bányák és a megújuló energiaforrásokat hasznosító üzemek kiemelkedő szerepet töltenek be;
42. hangsúlyozza, hogy a vizet mint a zöld hidrogén előállításához szükséges erőforrást fenntartható módon kell szabályozni, különösen a száraz régiókban, beleértve a fenntartható vízbeszerzési technikákat, a hatékony vízhasználatot és a szennyvízkibocsátás minimalizálását előíró rendeletek végrehajtását, hogy az ne veszélyeztesse a helyi lakosság vízhez való hozzáférését, és ne növelje a vízköltségeket;
43. megjegyzi, hogy a vízhiány kezelése érdekében egyre több sótalanító üzem létesül; elismeri, hogy a sótalanító üzemek előnyösek lehetnek a helyi közösségek és a hazai gazdaság számára, de emlékeztet arra, hogy a tengervíz sótalanítása jelentős hatást gyakorolhat a környezetre, különösen a tengeri biológiai sokféleségre nézve; fenntartható megközelítés előmozdítására szólít fel a víz sótalanítása és a part menti területekre hatást nem gyakorló megoldások, például a mélytengeri sótalanítás terén; hangsúlyozza, hogy a vízfelhasználás csökkentése és a tisztított szennyvíz újrafeldolgozása vagy újrafelhasználása gyakran olcsóbb, mint a sótalanítás;
44. kiemeli a vízkészletek felvásárlását és a vízszennyezés potenciális kockázatait, amelyek a megújuló energiával kapcsolatos nagyarányú földvásárlásokba történő közvetlen külföldi befektetésekhez kapcsolódnak; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy vezessenek be a vízzel kapcsolatos kötelező átvilágítási és jelentéstételi előírásokat a vállalatok számára;

45. kitart amellett, hogy a zöld hidrogénre vonatkozó stratégiáknak szigorú társadalmi és fenntarthatósági normákat kell követniük; felszólítja az EU-t, hogy partnerségi megállapodásaiban alakítson ki megfelelő monitoringkereteket, amelyek lehetővé teszik a fenntartható fejlődési célok teljesítésére gyakorolt szélesebb körű hatásuk értékelését, nevezetesen a környezetvédelmi, társadalmi és kormányzati mutatók azonosításán és mérhető célok kitűzésén keresztül; kéri, hogy végezzenek kötelező környezeti hatásvizsgálatokat, többek között a sóatlanításra vonatkozóan, és a biológiai sokféleség szempontjából kiemelten fontos területeket zárják ki olyan helyszíneként, ahol zöld hidrogént előállító létesítmények jöhetnek létre; úgy véli, hogy a zöld hidrogén előállításának bizonyítania kell, hogy a nyersanyag-kitermelő tevékenységek során a környezetvédelmi és emberi jogi normák szerint beszerzett anyagokra támaszkodik (például olyan országokból, amelyek aláírták a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezést);
46. sürgeti a Bizottságot, hogy hozzon létre egy inkluzív irányítási keretet a partnerségi megállapodásokra vonatkozóan, amely magában foglalja a civil társadalmi szervezeteket annak biztosítása érdekében, hogy a helyi közösségekkel szemben tiszteletben tartsák a „ne árts” elvet, és hogy a globális emberi jogi normák teljesüljenek;

#### ***Az igazságos energetikai átmenet finanszírozásának növelése***

47. hangsúlyozza, hogy a megújuló energia uniós finanszírozásának összhangban kell lennie a méltányosság, a fenntarthatóság és az éghajlati igazságosság elvével, ami magában foglalhatja többek között az adósságtámogatást, az adósságenyhítést és -eltörlést, az adósság-átütemezést és a veszteség- és káralapot;
48. hangsúlyozza, hogy a nem uniós országok által előállított megújuló hidrogénbe történő beruházásoknak nemzetközi átvilágítási elveken kell alapulniuk, ideértve többek között az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelveket, az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó iránymutatásait és a felelősségteljes üzleti magatartáshoz szükséges kellő gondosságra vonatkozó OECD-útmutatást;
49. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy növeljék az energiaágazatnak szánt hivatalos fejlesztési támogatás összegét, különösen a következő többéves pénzügyi keret 6. fejezetében, és különösen Afrikában, miközben a támogatásokat előnyben részesítik a hitelekkel szemben, és a finanszírozást átirányítják azon országok felé, ahol kisebb arányú a villamos energiához való hozzáférés, azzal a céllal, hogy támogassák a tiszta és megújuló energiára való átállásukat a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrenddel összhangban;
50. ösztönzi a köz- és magánszféra közötti partnerségek, valamint a tudástranszfert és a zöld technológiákat elősegítő programok kidolgozását; kiemeli, hogy számos afrikai ország villamosenergia-ágazata olyan sajátos jellemzőkkel rendelkezik (mint például a kereslet erőteljes növekedése, kis hálózatok, törékeny nemzeti közművek és a fogyasztók korlátozott fizetési képessége), amelyeket figyelembe kell venni;
51. hangsúlyozza, hogy a fejlődő országok számára egyszerűsíteni kell és fel kell gyorsítani az igazságos energetikai átállás finanszírozásához való hozzáférést; kiemeli, hogy az

EU innovatív megoldásokat kínálhat a zöld átállás felgyorsítására és a megújuló energiaforrások globális részarányának növelésére; ennek érdekében felhívja az EU-t és tagállamait, hogy fontolják meg az éghajlatváltozással kapcsolatos adósságcserre lehetőségét annak érdekében, hogy az adós fejlődő országok a tartozásokat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló projektek finanszírozására használhassák fel;

52. tágabb értelemben arra szólít fel, hogy a G20-ak adósságszolgálat-felfüggesztési kezdeményezésének keretében működőképessé kell tenni az éghajlatváltozással kapcsolatos adósságcserre hosszú távú mechanizmusát, valamint hogy az IMF különleges lehívási jogait újraszabályozzák;
53. felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy növeljék a fejlődő országoknak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz nyújtott támogatást, ellenállóbbá téve az energiarendszereket az éghajlati kockázatokkal szemben; hangsúlyozza, hogy a zöld energia fontos szerepet játszik az agrárerdészeti rendszerben és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó projekteken, például a Nagy Zöld Falban;
54. sürgeti a Bizottságot, hogy fokozza a Global Gateway kezdeményezés azon programjait, amelyek prioritásként kezelik a villamos energiához és a tiszta főzéshez való alapvető hozzáférést, különösen a leginkább rászoruló országokban; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a magánszektor növelje az energiához való alapvető hozzáférést és a tiszta főzés finanszírozását, miközben garantálja a nyilvános hozzáférést és megerősíti a nemzeti energiaszolgáltatókat; felhívja ezért a Bizottságot, hogy használja fel az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Pluszt a fejlődő országokban a magánszektor beruházásainak támogatására az energetikai infrastruktúra megerősítése, valamint az energiához való jobb hozzáférés és a tiszta főzés biztosítása érdekében a hazai felhasználás érdekében;
55. sürgeti az EU-t, hogy támogassa a fejlődő országokat a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának megszüntetésében, és összpontosítson a hatékony, modern és megfizethető főzési technológiákra; sürgeti a beruházások mozgósítását és a támogató környezet kialakítását a szilárd tiszta főzési ipar növekedésének ösztönzése érdekében;
56. felszólítja az EU-t és az európai fejlesztési pénzügyintézeteket, hogy:
  - a) irányítsanak beruházásokat az elosztási szegmensbe, különösen a vidéki területek villamos energiával való ellátásába, és részesítsék előnyben a decentralizált, kisméretű és hálózattól független megújulóenergia-rendszereket, amennyiben ezek a megoldások megfelelőbbek a hálózatbővítésnél ahhoz, hogy lehetővé tegyék a vidéki lakosság számára a villamos energiához való hozzáférést;
  - b) koordinálják a különböző intézmények közötti beruházásokat a hatás maximalizálása és az erőfeszítések megkettőzésének elkerülése érdekében;
  - c) biztosítsák a független és elfogulatlan emberi jogi hatásvizsgálatok elvégzését, valamint minden szükséges irányítási, szociális és környezetvédelmi biztosíték és jogorvoslati lehetőség megfelelő végrehajtását és nyomon követését, beleértve az emberi jogi, valamint a földtulajdonnal és -használattal kapcsolatos iránymutatásokat is;

- d) biztosítsák, hogy a helyi közösségek a teljes projekttervezési és -teljesítési szakaszban részt vegyenek és megfelelő tájékoztatást kapjanak;
  - e) vezessék be és szigorúan alkalmazzák a jogokon alapuló megközelítést, amely hatékony panaszkezelési és jogorvoslati mechanizmusokat biztosít, összhangban a felelős üzleti gyakorlatok nemzetközi normáival, és amely a projektekre vonatkozóan – beleértve a „Global Gateway” kezdeményezés keretében megvalósuló projekteket is – hatásvizsgálatot ír elő, különösen az éghajlatváltozásról, az egyenlőtlenségekről és a helyi lakosság áttelepítéséről;
  - f) biztosítsák, hogy a jóváhagyott finanszírozással rendelkező gátépítési projektek során tartsák tiszteletben a gátakkal foglalkozó világbizottság iránymutatásait;
  - g) támogassák a helyi és regionális villamosenergiahálózat-összekapcsolási projekteket;
  - h) kínáljanak technikai támogatást és kapacitásépítési kezdeményezéseket annak érdekében, hogy a fejlődő országok képesek legyenek hatékonyan végrehajtani a tiszta energiával kapcsolatos projekteket;
57. felkéri a Bizottságot, hogy bocsásson rendelkezésre lebontott adatokat az energiához való hozzáférésbe történő beruházások összegéről annak nyomon követése érdekében, hogy mennyit különítettek el a 7. fenntartható fejlődési célra, valamint hogy bocsásson rendelkezésre adatokat a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa keretében azonosított „Uniós támogatással létesített megújulóenergia-termelési kapacitás (MW)” fő teljesítménymutatóról;
58. üdvözli a COP28 2023. évi elnökségének prioritásait, amelyek célja az energetikai átállás felgyorsítása az ÜHG-kibocsátás 2030-ig történő fokozatos megszüntetése, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozása és az energetikai infrastrukturális projektek emberközpontú megközelítésének globális előmozdítása érdekében;
59. felhívja az EU-t, hogy játsszon kulcsszerepet a fejlődő országokra vonatkozó mérséklési intézkedésekről szóló tárgyalásokon a szennyező tüzelőanyagok használatának káros hatásai elleni küzdelem érdekében, miközben előmozdítja a fenntartható és tiszta energiák fejlesztését;
- o      o
60. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Külügyi Szolgálatnak, valamint az Európai Beruházási Banknak.

## INDOKOLÁS

A világ továbbra is halad előre a fenntartható energiára vonatkozó célok megvalósítása felé, de nem elég gyorsan. A jelenlegi ütemben 2030-ra még mindig mintegy 660 millió ember nem fog hozzáférni a villamos energiához, és közel 2 milliárd ember fog továbbra is környezetszennyező tüzelőanyagokat és technológiákat használni a főzéshez. Az előrehaladás üteme jelentősen eltér az egyes régiókban. A legtöbb szubszaharai ország lemaradásban van az energiához való egyetemes hozzáférés megvalósítása terén. A világ népességének közel 18%-a Afrikában él, de a globális energiafelhasználásból való részesedése kevesebb mint 6%, és 600 millió ember, azaz a lakosság 43%-a nem fér hozzá a villamos energiához. Az említett emberek többsége vidéki területeken és illegális településeken él, illetve lakóhelyét elhagyni kényszerült személy vagy menekült. Még ha biztosított is a villamos energiához való hozzáférés, a szolgáltatások gyakran rossz minőségűek.

Szintén a szubszaharai Afrikában található 19 ország azon 20 ország közül, ahol a világon a legkisebb arányú a tiszta főzéshez való hozzáférés. 2022-ben Afrikában 970 millió embernek nincs tiszta főzési lehetősége. Az afrikaiak 64%-a főként összegyűjtött fát, valamint mezőgazdasági és állati hulladékokat használ tüzelőanyagként a főzéshez. Afrikában a modern főzéshez való hozzáférés hiánya jelentős társadalmi és környezeti következményekkel jár: egészség, erdőirtás, éghajlatváltozás. Ezenkívül a tiszta energia tekintetében a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célok hiánya káros a nőkre és lányokra nézve.

Bár az EU nagy hagyományokkal rendelkezik az afrikai energiaügyi együttműködés terén – 2014 és 2020 között a tagállamaival együtt 13,8 milliárd eurót, azaz a 7. fenntartható fejlődési céllal kapcsolatos afrikai projektek ODA-finanszírozásának túlnyomó részét biztosította –, amelynek ugyanakkor vannak hiányosságai is. A legkevésbé fejlett országokban (LDC-országok) az energetikai átmenet tartósan alulfinanszírozott. A folyósítás nagy része hitelek formájában történt, ami némi aggodalomra ad okot az államadósság fenntarthatóságával kapcsolatban, figyelembe véve, hogy 2023-ban 21 alacsony jövedelmű afrikai ország van súlyosan eladósodva vagy van kitéve ennek a veszélynek. Ezenkívül az EU által finanszírozott legtöbb projekt célja, hogy előmozdítsa a nagy villamosenergia-termelő infrastruktúrákat és az átviteli hálózatok összekapcsolását az integrált villamosenergia-piacok létrehozása érdekében, ami csekély hatással van a villamos energiához való hozzáférés előmozdítására azok esetében, akik nem rendelkeznek hozzáféréssel. Végül, de nem utolsósorban, a modern főzéshez biztosított uniós finanszírozás marginális. Becslések szerint 2020-ban az „Európa együtt” kezdeményezés kevesebb mint 1%-ot szánt erre a célra.

Mindezeket figyelembe véve az előadó úgy véli, hogy bizonyos javításokat kell eszközölni az Afrika–EU partnerség feladatait illetően. Először is az EU-nak és tagállamainak növelniük kell az afrikai energiaágazatnak szánt ODA összegét, a támogatásokat előnyben részesítve a hitelekkel szemben a súlyos eladósodás veszélyének kitett országokban. Hasonlóképpen, az afrikai energiaszegénység felszámolása érdekében az uniós finanszírozást át kell irányítani azon országok felé, ahol a legkisebb arányú a villamos energiához való hozzáférés. Nagyobb hangsúlyt kell helyezni az elosztási szegmensre mint az energiához való egyetemes hozzáférés előmozdításának stratégiai elemére. A nemek közötti egyenlőséget érvényesíteni kell az EU afrikai energiaügyi fejlesztési politikáinak és programjainak tervezése során,

miközben a tiszta fűzéshez való hozzáférést prioritásként kell kezelni.

Tágabb értelemben az előadó úgy véli, hogy az EU-nak és tagállamainak biztosítaniuk kell a fenntartható fejlődést szolgáló szakpolitikai koherenciát az EU külső energiaügyi menetrendjében. Az EU-nak ebben a szellemben támogatnia kell a fejlődő országokat a jogokon alapuló megújulóenergia-rendszer megvalósításában, ami az energetikai igazságosság elérésének előfeltétele. Ennek érdekében teljes mértékben tiszteletben kell tartani az érintett lakosság szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezésének elvét, a nemet mondáshoz, az igazságszolgáltatáshoz és jogorvoslathoz, valamint a kártérítéshez és ellentételezéshez való jogát, hogy biztosítani lehessen a helyi lakosság általi elfogadottságot és a helyi közösségek számára jelentett előnyöket (a munkahelyek, képzés, villamos energiához való hozzáférés *stb.* tekintetében).

Ez annál is inkább fontos, mivel a nagyszabású megújulóenergia-projektek, mint például a nap- és szélenergián, valamint hidroelektromos energián alapuló zöld hidrogén, egyszerre jelentenek lehetőséget és kihívást a globális dél országaiban. A megújuló energiaforrásokból előállított zöld hidrogén például jelentős szerepet játszhat a párizsi klímacélok elérésében, ugyanakkor földhasználati konfliktusokat idézhet elő és súlyosbíthatja a szegénységet.

Általánosságban elmondható, hogy a fejlődő országok bővelkednek megújuló energiaforrásokban, amelyek a fosszilis tüzelőanyagoknál olcsóbb, hozzáférhetőbb, inkluzívabb és megbízhatóbb energiát biztosítanak. Afrika számos megújuló energiaforrással rendelkezik, és a szárazföldi területek kitűnő helyszínt jelentenek a szél- és napenergia előállítására. A globális energetikai átmenet miatt az a tendencia figyelhető meg, hogy az e területekben rejlő hatalmas potenciált energiatermelésre használják. A fejlődő országok kormányai az „ugaron hagyott” vagy „leromlott” földterületek narratíváját használják a földvásárlások igazolására. Ezeket a területeket azonban már nemzedékek óta használják különböző állattenyésztő népek, valamint vadászók-gyűjtögetők és növénytermesztők közös tulajdonban lévő erőforrásként. A megújuló energiaforrásokba beruházó vállalkozások gyakran figyelmen kívül hagyják e népek földtulajdon- és földhasználati jogait. Ez súlyosbítja az éghajlati igazságtalanságot és növeli a „zöld energiáért való nagyarányú földszerezés” kockázatát. Ennek elkerülése érdekében az előadó véleménye szerint elengedhetetlen többek között annak kidolgozása, hogy hogyan lehet feltérképezni a hagyományos földhasználatot (beleértve az időszakos legeltetést), az őslakos népek kulturális örökségét és a biológiai sokféleség szempontjából jelentős értéket képviselő rendszereket a megújulóenergia-projektek fejlesztése előtt, valamint a szigorú társadalmi és környezetvédelmi normák kidolgozása, beleértve a betartásukat biztosító felügyeleti és panaszkezelési mechanizmusokat is. Az előadó úgy véli, hogy az Afrikában megvalósítandó, zöld hidrogénre vonatkozó uniós stratégiának teljes mértékben tükröznie kell ezeket az aggályokat, és a stratégiát ennek megfelelően ki kell igazítani.

Végül, de nem utolsósorban az EU-nak példát kell mutatnia, és le kell állítania a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos afrikai projektek finanszírozását. Ezzel szemben az EU-nak és az európai fejlesztési pénzügyintézeteknek a 7. fenntartható fejlődési cél és a „senkit nem hagyunk hátra” elv megvalósítása érdekében prioritásként kell kezelniük és fokozniuk kell a decentralizált, kisméretű és hálózattól független megújulóenergia-rendszerekbe történő beruházásaikat, amelyek jó megoldásokat kínálnak a távoli közösségek számára.



**MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK,  
AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓK ÉSZREVÉTELEKET KAPTAK**

Az eljárási szabályzat I. mellékletének 8. cikke értelmében az előadó kijelenti, hogy az alábbi szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a jelentés elkészítése során, egészen a jelentés bizottsági ülésen történő elfogadásáig:

<b>Szervezet és/vagy személy</b>
Researchers (Institute for Research in Technology at the University of Comillas)
Energy Cities
Climate Action Network Europe
ActionAid

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

## INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

<b>Az elfogadás dátuma</b>	7.12.2023
<b>A zárószavazás eredménye</b>	+ :                13 - :                1 0 :                6
<b>A zárószavazáson jelen lévő tagok</b>	Barry Andrews, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Erik Marquardt, Eleni Stavrou, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
<b>A zárószavazáson jelen lévő póttagok</b>	Caroline Roose, Carlos Zorrinho
<b>A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)</b>	Marie Dauchy, Jarosław Duda, Aušra Maldeikienė

## NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

13	+
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Christophe Clergeau, Mónica Silvana González, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

6	0
ID	Marie Dauchy
PPE	Hildegard Bentele, Jaroslaw Duda, György Hölvényi, Aušra Maldeikienė, Eleni Stavrou

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás